

Anu Lahtinen

Valioita vai hylkiötä?

Pääkirjoitus

Kesälaitumille siirtyvä Ennen ja Nyt tarkastelee sekä yhteiskunnan eliittejä että hylkiöiksi sysittyjä. Olli Matikainen käsittelee artikkelissaan yhteiskunnallista muutosta Karjalaisen Osakunnan jäsenistön kautta. Matikainen kommentoi kriisiä, johon vanhat käsitykset akateemisesta eliitistä joutuivat sodanjälkeisinä murrosvuosina. Toisaalta hän tuo esiin myös akateemisen eliitin ja osakuntaidentiteetin jatkuvuuden, joka näyttyy sitä selvempänä, mitä enemmän aikaa kuluu 1960-luvun turbulenteista vuosista. Mirkka Lappalaisen väitöshaastattelun pohjalta lukija voi oikeastaan tunnistaa hyvinkin pitkiä jatkuvuuden linjoja, joita eliittien historian tutkimus on viime aikoina nostanut esiin.

Tom Linkisen artikkeli puolestaan käsittelee hylkiöiksi luokiteltuja yhteiskunnan jäseniä; hän jatkaa viime numerossa aloitettua keskustelua keskiajan prostituutiosta. Linkinen tuo esiin toisaalta erottelun ja paheksunnan elementit, toisaalta prostituution eittämättömän läsnäolon englantilaisessa kokemusmaailmassa. Myös kirja-arvioissa nousevat esiin hyväksyttävän, arvostettavan ja tuomittavan rajat, arvot ja normit - oli kyse sitten tiedon, politiikan ja moraalien rajoista tai peilistä aikansa kuvana.

Kautta linjan kirjoitukset muistuttavat myös siitä, että normit ja määritelmät eivät ole yksiselitteisiä - hylkiö voi olla oman elämänsä sankari(tar) eikä valioryhmän määritelmä pysy samana vuosikymmenestä toiseen. Yhteiskunnan poliittiset muutokset, tutkimuksen uuden kysymykset ja vaihtuvat näkökulmat muuttavat painotuksia ta tulkintoja. Tulkinnat vaihtelevat myös sen mukaan, pyritäänkö kartoittamaan laajoja kehityslinjoja vai etsitäänkö ihmisiä ilmiöiden takana. Ennen ja Nyt pyrkii tulevaisakin numeroissaan antamaan tilaa näille eri tulkinnoille, tutkimuksen koko moninaisuudelle.

Alkukesästä Ennen ja Nyt on julkistanut artikkelipyynnöt kahdelle teemanumerolle, joiden on tarkoitus ilmestyä vuoden 2006 alkupuolella. Toisena teemana on aineellinen kulttuuri, jota on tutkittu 1990-luvulta alkaen yhä vilkkaammin eri tieteenaloilla. Teemanumero pyrkii tarkastelemaan ja avartamaan tätä suomalaisessa historiantutkimuksessa vielä verrattain uutta aihetta.

Käsitteiden historiallisia ongelmia tarkastelevassa numerossa on tarkoitus käsitellä esimerkiksi käsitteiden syntyä, niiden vakiintumista kotimaisiin kieliin tai kielellisten ilmaisujen kääntämistä.

Kirjoittajat voivat kommentoida käsitehistoriallista keskustelua tai muuten tarkastella käsitteiden käyttöä historiallisissa yhteyksissä. Keskusteluun toivotaan eri tutkimustraditioiden puheenvuoroja - esimerkiksi kielitieteen ja naistutkimuksen näkökulmia; tavoitteena on antaa tilaa erilaisille tutkimusperinteille. (Artikkelipyynnöt kokonaisuudessaan <http://www.ennenjanyt.net/cfp.html>)

Palatakseni lähitulevaisuuteen, numeron 3/2005 keskiössä on 1800- ja 1900-lukujen kulttuuri- ja taide-elämä - laaja-alaisesti ymmärrettyinä. Deadline on elokuun lopussa, ja numerossa on vielä tilaa artikkeleille, kolumneille, raporteille tai kirja-arvioille. Toimitus ottaa myös mielellään vastaan yksittäisiä artikkeli- ja kolumnitarjokkaita, joiden ei tarvitse olla sidoksissa laajempiin teemoihin.